

**NGHIÊN CỨU SỰ THAY ĐỔI CƠ CẤU KÝ SINH TRÙNG SỐT RÉT TẠI  
TỈNH BÌNH ĐỊNH TỪ NĂM 2011 – 2020 VÀ HIỆU LỰC TỒN LƯU CỦA  
MÀN TẮM HÓA CHẤT FENDONA 10SC TRÊN QUẦN THỂ  
MUỖI SỐT RÉT TẠI HUYỆN VÂN CANH, TỈNH BÌNH ĐỊNH NĂM 2020**  
*BS CKII Hoàng Xuân Thuận – Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh Bình Định*

**TÓM TẮT NGHIÊN CỨU**

Trên thế giới hiện có 214 triệu ca mắc, 438 000 ca tử vong liên quan đến sốt rét (SR), khoảng 3,2 tỷ người có nguy cơ mắc SR. Sự thay đổi cơ cấu ký sinh trùng SR, và muỗi kháng hóa chất là những thách thức trong lộ trình tiến tới loại trừ SR ở Việt Nam. Đề tài nghiên cứu được thực hiện nhằm đề ra giải pháp tiến tới loại trừ SR trong thời gian tới. **Đối tượng NC:** Báo cáo SR, màn tẩm hóa chất, Muỗi truyền SR. **Thời gian NC:** Từ tháng 5 -12/2020. **Phương pháp NC:** Hồi cứu và nghiên cứu thực nghiệm có đối chứng. **Mục tiêu NC:** (1) Mô tả sự thay đổi cơ cấu ký sinh trùng SR tại tỉnh Bình Định từ năm 2011-2020; (2) Đánh giá hiệu lực tồn lưu của màn tẩm hoá chất Fendona 10SC trên quần thể muỗi SR tại huyện Vân Canh, tỉnh Bình Định năm 2020. **Kết quả NC:** Bình Định có 2417 ca SR trong 10 năm. SR giảm 96,45% vào năm 2020. Ký sinh trùng SR *P. falciparum* chiếm 49 %, *P. vivax* chiếm 48%, có 3% phối hợp. Trong 10 năm không phát hiện *P. malariae*; *P.ovale*; *P.knowlesi*. Năm 2011 tỷ lệ *P.vivax* 39,8%, đến năm 2020 tỷ lệ *P.vivax* 57,89%. Điều tra côn trùng thu thập được 8 loài muỗi, có 1.275 cá thể muỗi *Anopheles*, véc tơ chính là *An. minimus* với 13 cá thể và 3 loài véc tơ thứ yếu là: *An. aconitus* với 365 cá thể, *An. maculatus* với 370 cá thể và *An. jeyoriensis* với 15 cá thể. Hiệu lực tồn lưu hoá chất tẩm màn với Fendona 10SC liều 25 mg hoạt chất /m<sup>2</sup> tồn lưu kéo dài đến tháng thứ 4. Tỷ lệ muỗi chết 91,11% sau 4 tháng tẩm màn. **Kết luận:** Cơ cấu ký sinh trùng SR tại tỉnh Bình Định có chiều hướng *P.vivax* chiếm ưu thế. Hóa chất Fendona 10SC còn tồn lưu tốt trên màn tẩm. **Kiến nghị:** Nâng cao năng lực chẩn đoán và điều trị SR cho cán bộ y tế. Tiếp tục sử dụng Fendona 10SC trong tẩm màn phòng chống SR, tăng cường giám sát mức độ nhạy cảm của muỗi để phát hiện kịp thời sự kháng của muỗi với hóa chất../.

